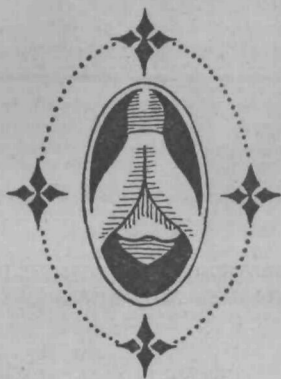

POŠTNINA · PLAČANA · V · GOTOVINI ·

Záhřeb

1934-1935

* I * X * X * X * V * I *

· 7f. 8 ·

Vsebina osmega zvezka

	Stran
1. Vinko Bitenc: Povest gosposvetskih zvonov	177
2. Joseph Delmont - Gustav Petrišič: »Doktor Orangutan«	181
3. B. V. Radoš: Punčkina Velika noč. Pesemca	183
4. Adam Milkovič: Pacek, Prigode navihanega kužeta. Za naše najmlajše	184
5. Arnošt Adamič: Koruzni frontnik Sandi, Roman za deco. Ilustriral profesor Mirko Šubic	190
6. A. D.: Kako rastlinam srce bije	197
7. Irma Bajžljeva: Zvončkarji se uče stenografije	197
8. Sestavljalne naloge	199
9. Iz mladih peres, Ivan Podobnikar: Pastirja Tončka Velika noč. Pika: Velikonočna	199
10. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
11. Stric Matic s košerom novic	Četrta stran ovitka

---

**POKAŽITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCEMI!
NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO
KROG »ZVONČKARJEV«, TEM LEPŠA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA
NAŠEGA LISTA!**

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrť leta 750 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vpslane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin. — Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 36 • ŠTEV. 8
A P R I L 1 9 3 5

Vinko Bitenc

Povest gosposvetskih zvonov

„Kadar zaslišim milo pesem gosposvetskih zvonov, mi postane v duši tako mehko, da bi se od žalosti razjokal“.

(Beseda koroiškega rojaka)

Nad gosposvetsko ravnino se je zgrnila noč Velikega petka. Tiha, turobna noč.

V zvoniku vise zvonovi. Mirno, brez glasu vise tam, kakor da so pozgreznjeni v sanje o minulih dneh. Samo kadar prhutne netopir skozi line in se dotakne zvona s svojo perotjo, bron skrivnostno zajeci.

Že tretji dan molče zvonovi, ne smejo peti, ne oznanjati ljudem veselih ali žalostnih novic v fari; kajti veliki teden je tu, čas premišljevanja o skrivnostih trpljenja.

Z resnimi obrazi, polnimi pričakovanja hodijo farani mimo cerkve. Zvonovi vedo: veliko nedeljo pričakujejo, vstajenje. Tedaj bodo tudi zvonovi spet lahko zapeli. Preko vseh širnih gosposvetskih ravnin bodo plule njihove vesele pesmi.

Vesele:

Da, vesele za tiste, ki so veselega srca; za druge pa bodo pesmi žalostne.

In zvonovi premišlujejo o tistih drugih ...

Tam v nizki bajti stanuje mnogoštevilna Copotova družina. Pred tednom dni jim je umrl oče. Ostali so brez rednika, vdova in otroci gladujejo.

Pa tisti Ogrizov Andrej. Zaradi nekkih besed so ga orožniki odpeljali v mesto. Minilo je že več mesecev, pa ga še vedno ni domov. Žena in otroci jokajo za njim.

In gospodična Globavsova, učiteljica. Slovenske pesmice je učila otroke v šoli — pa so jo odslovili. Zdaj nima službe, beda jo tare.

In še mnogo, mnogo je takih, ki jim velikonočna pesem zvonov ne bo prinesla veselja.

Zvonovi molče, premišlujejo in so žalostni.

Luči po hišah ugašajo; povsod so se ljudje odpravili k počitku.

Samo v Kotarjevi hiši je še luč. Desetletni Kotarjev Lekš je bolan, hudo bolan, in domači čujejo ob njegovi postelji. Zvonovi vedo to; kako bi ne vedeli, saj jim je Lekš najboljši prijatelj.

Še pred nekaj dnevi je ves radosten prisopel ministrant Lekš v zvonik, pobožal veliki zvon in vzkliknil:

»Danes moraš posebno lepo za peti! Veš, moje pokojne matere godovni dan obhajam. Zato sem prišel sem gori zvonit jutrnjice, ker če te vlečem pod zvonikom za vrv, ne poješ tako lepo.«

Kako dobro je dela zvonu ta pohvala! Ljubezni polno je zadonela njegova pesem v mlado jutro, tovariša pa sta drobila zraven s svojimi srebrnimi glasovi.

In potem, ko je Lekš odzvonil, je spet pobožal zvon in dejal:

—Zdaj pa mogoče ne pridem prej sem gori kakor o Veliki noči. Takrat boš pa zapel svojo najveselejšo pesem. —

Lekš se je poslavljal od zvonov, kakor bi bil vedel, da ga res ne bo kmalu v zvonik ali pa nikoli več, zakaj že naslednji dan je zbolel.

Zelo so žalovali zvonovi za svojim prijateljem in še žalujejo.

Danes je Veliki petek, dan Vstajenja ni več daleč. A Lekš je še vedno bolan.

Kako naj zvonovi zapoje največje pesem, če pa Lekša ne bo k njim v zvonik?

Hudo, silno hudo mora biti Lekšu, prikovanemu na posteljo. Tem huje še zato, ker je sirota, brez skrbnega očeta in ljubeče mamice, ki bi ga v boleznih negovala.

Teta in stric ga imata sicer rada, toda Lekš se ne more pogovarjati z njima tako po domače, ker ne razume njunega jezika. Kajti teta in stric sta se šele po smrti Kotarice preselila iz tujega mesta na kmete.

O, zvonovi vedo tudi za to skrivnost in poznajo človeška srca tod okoli. Posebno veliki zvon, ki pomni že mnoga pokolenja v gosposvet-ski fari. Med svetovno vojno je sam meval v zvoniku. Njegova tovariša so odpeljali v vojno, nikoli več ju ni bilo nazaj.

Ta dva, levi in desni zvon, sta še mlada; šele po vojni so ju namestili

v zvonik. Sijajne glasove imata in ubrano znata spremljati pesem velikega zvonu.

A kaj, ko Lekša ni. Tako kakor on, ne zna zvoniti nobeden.

»Tovariša,« se je zbudil iz pre-mišljevanja veliki zvon in tiho zabrnul, »naša dolžnost je, da Lekša obiščemo in mu olajšamo hudo bolezen. Mar ne?«

»Spodobilo bi se, res, bim-bom-bim...« je pritrdil prvi zvon, najmanjši izmed treh.

Srednji pa je s srebrnočistim glasom dodal:

»To bi bilo plemenito od nas, bim-bam-bim-bam...«

Po tem skrivnostnem pomenku so zvonovi utihnili.

Temna noč Velikega petka je še vedno molčala nad vasjo. Grmade oblakov so se druga preko druge valile čez nebo; včasih je pokukala izpod njih migljajoča zvezda, prikazal se je za trenotek zadnji krajec meseca.

Troje čudežnih bitij je plavalo v tej nočni tišini preko vaških hiš. Ta bitja, odefa v bronasto sive halje, so bila kakor poosebljeni zvoki zvonov, prelivajoči se iz zvonika nad gosposvet-sko ravnino...

V sobi pri Kotarju, kjer je ležal bolni Lekš, je dremažno gorela luč. Ob postelji je podremavala stara teta Zefa.

Lekša je kuhala vročica, globoko, neenakomerno je dihal, očesne veke so mu trudno zapirale vdrtne oči.

Zdaj pa zdaj se je nasmehnil v težkih sanjah, izpregovoril čudne, zmešane besede, pa spet zajokal in zakrilil z rokama.

— Bim-bam-bim-bam — je zdajci pozvonilo pod oknom.

Lekš je odprl oči, začudeno pogledal okrog sebe. Teta Zefa je dre-mala dalje.

— Bim-bam-bom-bim-bam-bom — se je ponovilo pod oknom.

Tedajci se je okno odgrnilo, od-prlo se in se razširilo. Kakor lahni oblaki so trije gosposvetski zvo-novi splavali skozi okno v sobo in obstali pri postelji.

»Pozdravljen, Lekš!« so zabrneli vsi hkrati.

Lekš se je nekoliko dvignil. Plam-teča lica je preletel blažen smehlaj.

»Moji zvonovi! Teta Zefa!«

Teta se je predramila, skočila po-konci.

»Kaj je, Lekš?«

»Zvonovi, moji zvonovi so me pri-šli obiskat! Pod oknom so! Ali sli-šite?«

»Pomiri se, Lekš! Kakšni zvonovi — saj jih ni doma. Ali ne veš, da je véliki teden? Zvonovi so odpoto-vali v Rim. Kmalu se vrnejo, jutri že. Tedaj boš ti zdrav, sam pojdeš k njim v zvonik. Kar lezi. Tudi jaz ležem, tja v sosednjo sobo. Miren bodi in zaspi.«

Teta Zefa je Lekša zaodela, pri-vila luč in odšla.

A Lekš je poslušal, poslušal . . .

— Bim-bam-bom-bim-bam-bom . . .

Od same sreče in radosti ves omamljen, je Lekš planil izpod ode-je in sedel na posteljo.

»Vedel sem, da ste pod oknom, slišal sem vaše glasove spoznal sem jih. Kako lepo je to, da ste prišli k meni. Pa pravijo da ste odpotovali v Rim?«

Veliki zvon se je nasmehnil.

»Seveda pravijo, pa to ni vedno res. O trpljenju Odrešenika lahko premišljujemo tudi doma. Naš molk pomenja namreč pripravo za praz-nik Vstajenja. Pa še nekaj, Lekš. Zaradi tebe smo ostali doma.«

»Zaradi mene?« se je čudil Lekš.

»Da, zaradi tebe,« so zašepetali vsi trije zvonovi. Veliki zvon pa je pojasnil:

»En sam naš človek, naš prijatelj in rojak, je za nas več vreden, ka-

kor daljni, neznani svet. Ali razumeš, Lekš? Ti si naš prijatelj, radi te imamo in smo žalostni, da si bolan. Zato nismo šli na daljno pot, nego smo rajši prišli k tebi, da ti lajšamo bolesto in te ozdravimo...»

Lekš ni mogel verjeti.

»Zahvaljeni, zvonovi moji! Kako sem vam hvaležen! A kako, s čim me hočete ozdraviti?«

»Z našo pesmijo!« sta zadržala mali in srednji zvon.

»In z našimi povestmi!« je z donečim glasom odvrnil veliki zvon.

»Ah, povesti!« je vzkliknil Lekš in sklenil roki.

»Povesti tako rad poslušam. Po-
vejte mi najlepšo, kar jih znate!«

Veliki zvon se je naslonil ob posteljo, se zamislil in nato pričel.

Tovariša zvonova pa sta zraven prav tiho pritrkavala.

»Pred davnimi leti,« je pravil veliki zvon, »gosposvetska ravnina ni bila tako lepa, pa tudi ne tako gosto naseljena kakor dandanes. Po večini je bila le pusta goličava, porasla z robidovjem in posuta s peščenim kamenjem. Zdrav, žilav rod je prebival tu, vaje trdega dela, pobožen in pošten. Gospod Matej, častitljivi starček, mu je bil vodnik in poglavar. Zelo ga je bolelo, da svojemu narodu ne more nuditi u-
dobnejšega, lepšega življenja, kajti kamenje po pustih goličavah ni prineslo nikakega sadu. Vroče je go-
spod Matej molil k Bogu, naj bi on čudežno izpremenil ravnino v ro-
dovita polja, v cvetoče vrtove. Na čast božji materi je dal gospod Ma-
tej sezidati krasno cerkev, ki stoji še dandanes. Jaz sem bil prvi zvon, ki je zapel v zvoniku te cerkve. Cer-

kev so imenovali Gospo Sveto. Spominjam se tiste prve Velike noči. Lepše nisem dočakal nikoliko pozneje. Ko sem na velikonočno nedeljo v ranem jutru oznanjal dan in je sonce posijalo nad pokrajino, ni bilo nikjer več sledu o pustih goličavah. Vsa prostrana gosposvetska ravnina je postala čez noč en sam cvetoč vrt z ravnimi polji, z mladimi nasadi, z belimi cestami.

Pravi raj na zemlji. Ljudje so govorili, da se je zgodil čudež in so jim od veselih čuvstev prekipevala srca. Sam gospod Matej je od ginenosti jokal kakor otrok.

Vidiš, Lekš, to je bilo ljudstvo, gosposvetsko ljudstvo, ki živi še vedno tod, na svojih tleh.

Tvoja mati je izšla iz tega ljudstva in ti sam si njegov potomec. In jaz sem ostal med njim, da mu pojem ob veselih, pa tudi ob žalostnih dogodkih...»

Lekš je bil polagoma zadremal.

»Moja mamica...« je šepetal s smehom na ustnicah še v spanju.

»Spi! Tink-tonka-tink-tonk...« so prav tiho zabrneli zvonovi in so liki neslišnim duhovom odplavali skozi okno naravnost v zvonik, da označijo velikonočno jutro, ki je že pričelo rdeti na obzorju.

Veličastna kakor še nikoli dotlej je bila velikonočna pesem gosposvetskih zvonov.

Saj jo je narekovala duša Kotarjevega Lekša, ki se je zdrav spet dragim prijateljem, ki so tako lepo lahko povzpel v zvonik k svojim peli, da so se ljudje čudili in se ozirali v zvonik.

Menda so zvonovi od veselja jokali...

»Doktor Orangutan«

Strašanska jeza me je popadla, ko sem rano zjutraj preiskoval v drevju pasti in sem našel v njih le ničvredne živali. O orangutanih spet še sledu ni bilo.

Že tri tedne so se mi rogali ti preklificani četveroročci. Bilo jih je povsod dovolj, pa so se mojim pastem le smejali.

Hodil sem iz kraja v kraj, noč za nočjo. Bilo je vse zaman.

Prve dni so se ujele v pasti razne male opice. Ker pa te pritlikave mrcine zame niso imele nobene vrednosti, smo jih vselej zopet izpustili. Da bi zabranili tem sitnežem dostop do pasti, sem uporabil nazadnje kar najbolj izdatno sredstvo.

Orangutani žive v sredi drevesnih kron. Le v nevarnosti splezajo visoko med veje. Redkokdaj se spuste na zemljo. Male opice se večinoma gibljejo v vrhovih dreves. Da bi jim preprečili dohod k pastem, smo namazali veje nad njimi z lepljivo tvarino, neke vrste ptičjim lepom. Kadar so se torej mali nadlegovavci hoteli približati pastem, so si pomazali roke, se skušali znebiti te lepljive maže, si pomazali celo obličje, padali z veje na vejo, dokler niso slednjči prišli do kake vode, kjer so se zlobudrajoč in prepirajoč drug drugega snažili ter se valjali v pesku in vodi.

Zdaj sem upal, da bosta moje naporno delo in potrpljenje le poplačana. Že nekaj tednov sem na jugovzhodu Sardonskega pogorja na Borneu lovil orangutane. Skoraj vsi zoološki vrtovi so naročili moji tvrdki, naj jim preskrbi to takrat še v mezežarijah in zooloških vrtilih redko opičjo vrsto.

Pred osmimi leti sem bil v nepredolgem času nalovil ducat teh opic. Med tem časom pa so se bili orangutani zaradi novih nasadov preselili bolj v notranjost močvirnih gozdov in so postali radi ponovnega zasledovanja bolj plahi in težje dostopni.

Še vedno so imeli urojenci, Dajaki, veliko strahu pred orangutanom. O njegovi moči in dejanjih so krožile najgrozotnejše in najneverjetnejše zgodbe.

V neki vasi mi je pokazal glavar Dajakov tigrovo kožo. Na krasnem marogastem kožuhu je bilo videti na vratu in tilniku velike luknje. Tigra je baje umoril

velikanski orangutan. Glavar je prisegel, da je bil priča boja. Oporekam resničnosti te zgodbe, ker na Borneu še nisem bil nikoli videl tigra, pač pa nekoč leoparda v boju z orangutanom, ki je ostal zmagovalec, četudi je potem zaradi ran poginil.

Orangutan živi v močvirnih gozdovih, v takih krajih podnebje človeku ne prija. Moja zvesta malarija se je povrnila in me je nekaj dni prav krepko tresla. Ker pa sem še vedno zmagal v borbi z največjimi armadami njenih glivic, sem si prisegel, dasi je kazal toplomer 39 stopinj, da ne odneham in ne zapustim tistega kraja, preden ne bom imel vsaj tucat orangutanov v svojih prevoznih kletkah.

Z nakupom sem si pridobil dva mlada orangutana, vendar sta bili živalci prenežni in premajhni, da bi me zadovoljili.

Mnogokrat so lovci ustrelili doječ matere v drevju in potem prodali mladiče. Z izkušnjami sem se pa prepričal, da se tekele male sirote nikoli pošteno ne razvijejo.

Moja mrzlica je ponehala, bacili so zapustili moje telo in se preselili v čreva in krvna telesa nekega Američana, ki mi je bil že davno nadežen in na poti zaradi svoje sportske napihnjenosti in strasti do streljanja.

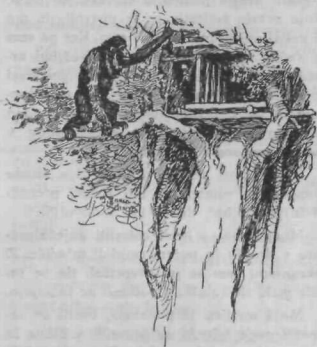
Ker je moj toplomer pokazal le 37,8 stopinj, sem ga brž za hrbtno pogrel nad plamenom špiritovega gorilnika, in ko je do smrti prestrašeni Američan videl, da znaša njegova telesna toplota že 41,5 stopinj, jo je popihal in se odpejal v hrbe z vso naglico, ki so jo dopuščale tedanje prometne prilike.

Zdaj se mi bo sreča vendar nasmehnila. Spet sem bil s svojimi ljudmi potoval dva dni dalje, nastavlil pasti in namazal vrhove dreves z lepilom.

Na tistem mestu sem opazoval nekaj velikih vzorcev žrtev, kakršne sem iskal.

Ugledal sem velikanskega orangutana, kako se je spuščal po zibajočih se vejah z drevesa na drevo, me radovedno pogledoval in potem zaničljivo obrnil glavo v stran. Malo za tem častitljivim gospodom je plezala gospa soproga, ki me ni počastila niti z enim pogledom.

Sam pri sebi sem oba povabil, naj v naslednji noči privoščita kateri mojih pastí kratek obisk, ki bi ju gotovo napotil, da bi se za stalno predala moji oskrbi. Ne da-leč od tam, ob nekem zasadu, me je zopet doletelo veselje, da sem srečal krasnega orangutana. Ob bregu tolmuna v bližini mojega šotora je mladeniški orangutan ob zasledovanju neke mladenke zdrknil z veje in se potem pognal nazaj med košato vejevje.

Čudovito je, s kakšno brezskrbnostjo se gibljejo te velike človeške opice po drevju. Malokdaj pridejo na zemljo, ker najdejo vse za življenje potrebno v višavah. K jedi in pijači jim ni treba iti z drevesa. Sadje, mladi poganjki, listje in sočne vejice bližijo veliko lakoto orangutana, ki se dnevno ukvarja 5—6 ur samo z jedjo. Veliki listi palme »ripa« nosijo vodo. Jutrnja rosa in dež le redko kdaj dopustita, da bi se posušili.

Še preden je nastopila noč, je bilo osem pastí pritrjenih v drevju in skrbno zakritih.

Za vabo sem uporabljal durian-orehe, sladčice za orangutana, ki gredo tudi ljudem prav v slast.

Na opazovališču, pet metrov nad močvirno zemljo, sem čakal, kdaj se bodo sprožile pasti. Noč je bila jasna. S svojega sedeža, ki je bil petdeset metrov oddaljen od gozdnega obronka, sem lahko opazoval gozd, čim so se mi oči privadile poltemi.

Zavit v odejo in z roko zakrivajoč žar svoje pipe, sem poslušal nočne glasove. V

daljavi tuljenje meglenega parda.* Tudi leopard in opice so se oglašali. Nočni ptiči in večše so frčali krog mojega visokega sedeža. Dostikrat je ves šum prenehal kakor na povelje; samo ljubi moskiti so složno brneli v zboru svojo pesem o močvirni mrzlici in malariji.

Iznenada začujem glasno mukanje kравe. To so glasovi, ki jih spuščajo orangutani iz svojih sapniških mehurjev pod goltancem. Najbrže se je bila kaka nemirna mala opica ali druga radovedna gozdna prebivalka preveč približala orangutanovi postelji. Čim se začne mračiti, se ta žival že spravi na ležišče, ki si ga napravi iz vej in listja, in šele po sončnem vzhodu vrže raz sebe liste palm, s katerimi se je bila pokrila. Nič ni orangutanu bolj neprijetno kakor mokrota. Pred dežjem se skuša ščititi z vsemi mogočimi rečmi in se skriva v najgostejši kroni.

Zanimivo je početje te človeku podobne opice, ko se noč nagiba h koncu. Vsak hip stegne svojo dolgo roko iz gnezda in pretiplje vse dosegljive liste in vejice. Dokler še kje občuti le malo vlage, ne zapusti ležišča.

Do svitanja sem bil le enkrat čul, kako je zaškrtnila past.

Ob sončnem vzhodu je umolknila nočna glasba in dnevni godci so pričeli uglaševati svoja godala. Pred menoj je visel zablodel *kožuhasti prhtar*. To redko živalco sem pustil pri miru, ker ne prenaša prevažanja in v ujetništvu kmalu pogine. Spodaj v visoki travi je *koracal* po vseh štirih malajski medved, in nedaleč od njega je tapir** ril po zemlji, malo bolj v strani sem videl divje vepre pri delu. Veliki metulji čudovite barvne lepote so letali s cveta na cvet, pošastno veliki kačji pastirji so v visokih lokih obkrožali blestečo pokrajino, nosorogi ptiči so hreščeče kriččč frčali nad gozdom, opice pa so se prepirale.

Sonce se je dvigalo. Zdaj sem z daljnogledom spet našel mesto, kjer si je bil snoči neki orangutan napravil ležišče. Mirno je sedel in klavirno obračal glavo sem in tja. Od časa do časa je potipal listje krog sebe. Slabih deset metrov stran je bila

* Megleni pard je zver iz družine mačk
** Tapir je žival iz družine kopitarjev

past. Zdelo se mi je, kakor da bi večkrat obrnil glavo v tisto smer in vohal zrak. Končno se je dvignil. Leno se je oprijela njegova roka veje nad njim, pretezal se je, usta so se odprla, dolgi temnorjavi zalisci so se stresli, na ves glas je zehnil, pri čemer si neolikaneč niti roke ni položil pred usta, da se je videlo njegovo sijajno a plašno veliko zobovje. Zobovje, s katerim raztrga leoparda.

Zdajci so spodaj počile suhe vejice. Nosorog stopi iz goščave in se bliža tolmunu pod mojim drevesom. Z drevja blebečejo opice, nekatere, pomazane z lepilom, popadajo z vej in se valjajo po mokri travi. Orangutan je napihnil svoj podvratni meh, zarjovel nad nosorogom, potem pa jo je jezno ubral naravnost proti pasti, se ustavil zibajoč se na neki veji, sedel in pričel vohati. Zdaj daleč stegne glavo. Zmeš duha po durjanu in čebuli, ki sem jo bil zaradi ostrega vonja nalašč navezal v pasti poleg orehov, ta zmes pričinja učinkovati. Le malo časa si pomišlja gospod orangutan, potem poskusi pogledati v past. Dolga roka se tipaje stegne v odprtino in oprijemlje to in ono. Spet sedi mirno in premišlja, potem pa po kratkem obotavljanju zma-

gata radovednost in sladkosnednost: splazi se v past. V meni je zaplala lovska kri, drhtim od razburjenja, in malarije. Zdajci zazveni sprožena past. Veselje je veliko. Saj so se gotovo tudi v druge pasti ujeli orangutani.

Pod menoj je nosorog srebal iz mlake. »Tudi tebi, moj dragec, so urice svobode že preštete« sem šepetal predse. »Jutri zjutraj boš na svoji stezi naletel na čedno jamico, v katero se boš mirno vlegel; potem te bom, kar ne bo zelo lahko, spravil iz tvoje posteljce, te zvabil v kletko in poslal v Melbourne, kjer ti bodo uredili lep prostorček v zou«.

Trije orangutani, dva samca, med njima krasotec, ki sem ga bil že prejšnji dan opazoval, ena samica, dve morski mački in nenavadno dragocen plen, rjavi vriskač, ena najredkejših in najtežje ulovljivih živali, so bili plen zadnje noči. Z uspehom sem bil docela zadovoljen.

Po preteku dveh tednov sem imel pet najlepših orangutanov, nosoroga, rjavega vriskača in obilico manjših živali.

Na treh splavih in enajstih velikih čolnih smo splavili plen do obale. Spotoma je žal vriskač poginil.

(Konec prihodnjič)

Punčkina Velika noč

Mala punčka naša
ima želje tri,
za Veliko noč si
tole vse želi:

Tako pomarančo,
sladko kakor med,
da bo posladkala
z njo vesoljni svet!

Tak brtavs potice,
debel in visok,
da se bo mastil z njim
v vasi vsak otrok.

Piruhov pa slastnih
tisoč in še več:
ta bo rožnat, moder,
oni temnordeč.

V njenem drobnem srčku
je Velika noč,
kakor v naših srcih
je bila — nekoč ...

B. V. Radoš

a. milčovič:

pacek

TAKO TEKA ODSLEJ ZOPET SAM IZ ULICE V ULICO, NIKOGAR NIMA, KI BI GA POTOLAŽIL, NIKOGAR, KI BI MU POKAZAL POT DOMOV. NJEGOV DOM JE BELA CESTA, KJER NI ODPADKOV, NE KOŠČKA KRUHA ZA MALEGA PACKA. HUDO JE BITI BREZ DOMA, DOLGI SO DNEVI, ŠE DALJŠE HLADNE NOČI. V MEGLENIH JUTRIH STIČE PACEK VES PREZEBEL PO ODPRTIH ZABOJIH, KI SO JIH LJUDJE NASTAVILI PRED VEŽNA VRATA SMETARJEM. TU NAJDE ČASIH OBRANO KOST, SKORJICO KRUHA IN DRUGE DOBRE STVARI. ČASIH PA ZAIDE MED VISOKE KOSTANJE. TU SO KLOPI, OKOLI NJIH POSKAKUJEJO OTROCI. PACEK JE MAJHEN KUŽEK, ZAKAJ BI NE SMEL ŠE ON MED NJE? IN GRE, TEKA IN SE IGRA Z NJIMI. PRINAŠA JIM PALICE IN DRUGE STVARI, KI MU JIH MEČEJO OTROCI. KADAR JE ZELO LAČEN, SEDE MED NJE NA ZADNJE NOŽICE IN S PREDNJIMA MILO POPROSI: »LAČEN SEM, LAČEN...«

PA MU DADO KRUHA, GLADIJO GA, IN PACKU JE TAKO LEPO, TAKO TOPLO PRI SRČKU... AMPAK TO JE SAMO ČASIH, OB SONČNIH POPOLDNEVIH — DRUGAČE PA JE SAM, ZMIROM SAM...

V NEKEM MEGLENEM JUTRU PA JE ZAŠEL SKORO NA KRAJ MESTA. TUDI TU SO BILI KOSTANJI, AMPAK POD NJIMI NI BILO KLOPI, NI BILO OTROK. TU SO BILE DOLGE LESENE OGRADE IN MED NJIMI STO IN STO TELIČKOV, KRAV IN VOLOV.

»NA!« SE JE ZAČUDIL PACEK IN PRISTOPILO K PRVEMU TELIČKU. »KAJ PA DELATE TU?«

VES OBUPAN SE JE OZRL TELIČEK VANJ IN NIČ MU NI ODGOVORIL, TAKO ŽALOSTEN JE BIL. PA JE STOPIL PACEK K DRUGEMU TELIČKU. TA JE MIŽAL IN JOKAL. PRAV NIČ SRAM GA NI BILO, GOTOVO JE BIL ZELO ŽALOSTEN.

»ZAKAJ PA JOKAŠ?« GA JE POVPRASAL USMILJENI PACEK.

»ZAKLALI ME BODO.«

»KAKO?« SE JE ZAČUDIL PACEK. »ZAKLALI? ZAKAJ? KAJ PA SI NAREDIL?«

»NIČ,« JE OBUPANO ODVRNIL TELIČEK.

»NIČ? NO, POTEM PA TE NE BODO,« GA JE TOLAŽIL ON.

»BODO, BODO,« JE KIMAŁ TELIČEK, »SAJ SO MOJEGA STRICA TUDI!« IN JE ZAJOKAL ŠE GLASNEJE. TUDI KRAVE SO VENOMER VZDIHOVALE: MU-U, MU-U, MU-U... DVGIALE SO GLAVE POD ZELENČE KOSTANJE IN ŽALOSTNE POGLEDOVALE ZA MLADIČI, KI SO KLIČALI SVOJE MATERE.

»OH, JEJ,« JE VZDIHNIL PACEK IN NEOPAŽENO ODŠEL MIMO MIŽEČEGA TELIČKA. POTEM JE PRISTOPIŁ K REJENEMU VOLU. TA JE GLEDAL V TLA, GRDO SE JE DRŽAL, JOKAL PA NI AMPAK NJEGOVE OČI SO BILE VLAŽNE, TOPO, ZAMIŠLJENO JE BULJIL Z NJIMI PREDSE, GOTOVO JE TUDI ON MISLIL NA SMRT.

»DOBER DAN, STRIC!« JE ZAZEHAL PACEK PRED NJIM, KAJ VI PA NIČ NE JOKATE?«

POGLEDAL JE VOL MALEGA ŠČENETA PA NAENKRAT ZAČUDENO DEJAL: »HM, KAJ PA TI IŠČEŠ TOD?« IN JE SKLONIL GLAVO, DA BI GA PODUHAL.

»KAJ ME POZNATE, STRIC?« SE JE PRESTRAŠIL PACEK IN SE ZA PED ODMAKNIL.

»SEVEDA TE POZNAM, PRIMARUHA,« JE ODVRNIL VOL, »O KOLIKOKRAT SEM TE OGLEDOVAL SKOZI LINO MOJEGA HLEVA, KO SI S SVOJO MATERJO LAZIL OKOLI HIŠE. GLEJ GA, GLEJ, SMRKAVCA, KAKO SE JE POTEGNIL!« JE ZMAJAL POTEM, KAR DOBRE VOLJE JE POSTAL.

»KAJ?« SE JE ŠE BOLJ ZAČUDIL PACEK. »KAJ IMAM JAZ TUDI MATER? ZAKAJ? KJE?«

»HM,« JE PIHNIL VOL SKOZI NOSNICE, »SEVEDA JO IMAŠ. TAKA JE KO TI. BELO DOLGO DLAKO IMA IN DOLG GOBEC, VAME JE ZMIROM LAJALA. O, KOLIKOKRAT VAS JE MLADIČE PRIPELJALA V MOJ HLEV. POTEM SO TEBE NEKO JUTRO ODNESLI NAPRODAJ V MESTO...«

KAJ TAKEGA! JE POMISLIL PACEK. O TEM SE MI NIKOLI ŠE SANJALO NI!

»ODKOD PA STE, STRIC?« JE VPRAŠAL POTEM.

»Z MOROSTA.«

»KJE PA JE TO? ALI JE DALEČ?«

»O DALEČ. ČE BI IMEL ČAS, BI TI ŽE POKAZAL POT, TAKO PA MORAM ČAKATI, DA ME ZAKOLJEJO. KAR PO TEJLE CESTI POJDI, PA PRIDEŠ GOTOVO TJA,« JE DEJAL IN POGLEDOVAL ZA MESARJI, KI SO BRUSILI NOŽE V LEŠENI LOPI. IZ KLAVNICE JE BILO V NASLEDNJIH TRENOTKIH ČUTI TEŽKE UDARCE SEKIRE, KI JO JE VIHTEL V DEBELIH ROKAH ČLOVEK V BELEM PREDPASNIKU. POD NJO SO VZDIHOVALI IN PADALI MALI, BOJEČI TELIČKI.

»OH, JEJ!« JE PRETRESLO USMILJENEGA PACKA, »UBOGI SIROMAKI!« IN SE JE POČASI ODDALJIL OD HROPEČEGA STRICA — SE ZBOGOM MU NI REKEL. POTEM SE JE SKRIL ZA KOSTANJEVO DEBLO IN ČAKAL, DA ODPELJE STRICA TISTI ČLOVEK V BELEM OKRVAVLJENEM PREDPASNIKU. DOLGO JE ŽDEL TAM IN OGLEDOVAL OBSOJENEGA VOLA. KONČNO PA MU JE POSTALO TEŽKO — SE ZBOGOM NI REKEL UBOGEMU STRICU, KAR TAKO GA JE ZAPUSTIL! TO PA RES NI LEPO! TEDAJ JE PRISTOPILO NEKDO K VOLU, ODPEL VERIGO IN GA UDARIL Z DEBELO PALICO PO TEMENU. POTEM GA JE POTIPAL NA TEJ IN NA DRUGI STRANI IN GA ODGNAL NA MORIŠČE. TEDAJ JE PACEK URNO STEKEL ZA NJIM: »PA ZBOGOM, STRIC!« MU JE DEJAL.

TOPO JE POGLEDAL VOL MALEGA PACKA IN OKLEVAJOČE STOPAL ZA ODURNIM ČLOVEKOM. MALO NATO SO MU VRGLI TAM POD LESENO LOPO PREKO OČI OKRVAVLJENO CUNJO. POTEM JE DVIGNIL NEKDO BAT IN UDARIL Z NJIM UBOGEGA STRICA PO ČELU. AMPAK STRIC JE BIL VELIK IN MOČAN, PA SE JE ZDAJCI ZAGNAL VANJ, ŠE PREDEN JE MESAR VDRUGIČ DVIGNIL BAT. POTEM JE S SVOJIMI MOČNIMI ROGOVI ZMETAL OB STENO SE VSE OSTALE IN SE VES DIVJI ZAGNAL MED KOSTANJE.

»BRAVO! BRAVO!« SO IZTEGOVALE KRAVE UKLENJENE VRATOVE IN SE SAME PRIČELE NA LEVO IN DESNO NASTAVLJATI ROGOVE.

»DOMOV GREM, DOMOV...« JE TULIL OD BOLEČINE VOL IN ZDIRJAL PO CESTI. »DOMOV — UUUUU...«

»JAZ TUDI!« JE VESEL STEKEL PACEK ZA NJIM. »NA MOROST GREVA!« JE HITRO ZAKLICAL VSEM SKUPAJ. KAKO STA JO CVRLA!

»ALI SVA JIH!« JE DEJAL SPOTOMA PACEK.

ČRNI CURKI KRVI SO LILI UBEGLEMU VOLU IZ ČELA IN NOSNIC, TUDI OČI JE IMEL VSE KRVAVE. Z GLAVO NIZDOL SE JE ZAGANJAL V SKOKIH PO TISTI GLADKI CESTI, V STRAH IN TREPET LJUDEM, KI SO SE POSKRILI PO VEŽAH, HODNIKI IN ZA OGRADAMI. POTEM PA JE NENADOMA OBSTAL, DVIGNIL OKRVAVLJENO GLAVO VISOKO PROTI NEBU IN STRAHOTNO ZATULIL...

»TAK — BEŽIVA, STRIC!« GA JE PRIGANJAL PACEK, »ZDAJ NI ČAS, BOVA ŽE DOMA JOKALA!«

»UUUUUU,« JE ZADNJKRAT ZATULIL VOL, POTEM SO MU KLECNILE NOGE. HIP NATO SE JE ZVALIL NA PRAŠNA TLA.

»VSTANITE, STRIC!« JE NESTRPNO SKAKAL PACEK OKOLI NJEGA, »MESARJI GREDO!«

TEDAJ JE VOL ZADNJKRAT PRIPRL SVOJE MOTNE OČI IN POGLEDAL MALEGA PRIJATELJA, NATO JE VZTREPETAL PO VSEM ŽIVOTU IN IZDIHNIL...

POLAGOMA SE JE ZBRALA OKOLU NJEGA GRUČA PREPLAŠENIH LJUDI. TUDI MESARJI SO PRIŠLI. EDEN GA JE SUNIL S ČEVLJEM V TREBUH, DRUGI GA JE UDARIL Z BIČEM. POTEM SO GA ZVLEKLI NA VOZ IN POGNALI KONJE.

»ZDAJ PA GREM, GREM PA SAM!« JE VZTRAJNO DEJAL PACEK. »NA MOROST GREM!« IN JE ŽALOSTEN ODŠEL.

HODIL JE URE IN URE, AMPAK SVOJEGA DOMA, SVOJE MATERE NI SREČAL NIKJER. ČE PA JE KOGA POVPRASAL ZA POT, MU JE VSAKDO ODKIMAL.

»PRISMODA MESTNA!« MU JE DEJAL EDEN IN SE JEZNO ZAGNAL PROTI NJEMU. DOBRO, DA JE BIL PRIKLENJEN. PRESTRAŠIL

SE JE PACEK PRVI HIP, KO PA JE VIDEL, DA JE GRDAVŠ ČRNI PRIKLENJEN, JE SEDEL MALO VSTRAN IN MU PONAGAJAL.

ŠLEK, ŠLEK!« MU JE S TAČKAMA STRGAL KORENČEK, »ALI SO TE! ŠLEK, ŠLEK!«

O KAKO JE BIL ŠELE ZDAJ HUD NA PACKA! PRI PRIČI BI GA RAZTRGAL. PACEK PA JE ŠE DEJAL: »PA POJDI SEM, ČE IMAŠ POGUM! NO? RRRRR,« MU JE ZAGODEL POTEM PRAV PRED GOBEC IN JEZIK MU JE POKAZAL.

UŽALJEN JE NATEGOVAL PRIKLENJENI PES VERIGO, PA JE BILA ŠE KAR PREKRATKA — SE JEZIKA NI MOGEL ZGRABITI, ČE PRAV GA JE IMEL SMRKAVEC MESTNI PRECEJ ČEZ MERO.

»ŠE MALO GA IZTEGNI!« MU JE PRIGOVARJAL.

»O, TO PA ŽE!« JE ZDAJCI ODPSTOPIL PACEK MALCE NAZAJ, NATO PA IZTEGNIL JEZIK, DA BI MU KMALU IZPADLE OČI. »NA! UGRIZNI! NOČES? HM, GA BOM PA SAM POJEDEL,« SE JE NORČEVAL IN GA SPRAVIL NAZAJ V GOBEC — FLK — IN GA NI BILO VEČ. POTEM JE ZAZEHAL.

»ŠLAPA!« MU JE ŠE DEJAL, STRESEL Z GLAVO IN ODSEL NAZAJ PROTI MESTU. POČASI JE KOLOVRATIL PO PRAŠNI CESTI, DOLGA JE BILA IN RAVNA. KO JE POSTAL ŽEJEN, SE JE SKOBACAL V JAREK.

»BOM KAR VSE POPIL!« JE DEJAL.

PA JE ZA NJIM NEKAJ ZAŠUŠTELO MED VISOKO TRAVO. SPOMNIL SE JE PACEK PRIKLENJENEGA STRICA IN JE PRESTRASEN POGLEDAL NAZAJ: »ALI STE VI, STRIC?« JE IZTEGNIL VRAT.

»REGA-REGA-KVAK!« JE DEJALO IZ TRAVE.

»A TAKO!« SE JE ODDAHNIL PACEK IN MIRNO LOKAL IZ POTOKA. POTEM JE LEGEL V TRAVO IN ZAMIŽAL. KAKO PRIJETNO MU JE BILO! DREMAL BI TAKOLE KAR VES DAN, KO BI GA ZDAJCI NE PREDRAMILO PRIJETNO PRESENEČENJE. OB NJEGOVEM SMRČKU SO SE DRENJALE ŽABE, REJENE ŽABE.

»KAKA POJEDINA!« JE POMISLIL PACEK IN SE POTUHNIL. PA MU JE ENA ZLEZLA PRAV V UHELJ.

»KVAK!« JE BLEKNIŁA VANJ, PREDRZNA PA JE RES BILA.

»RRRRR,« JE POTIHO ZAGODEL PACEK IN SKRIVAJ PRIPRL OČI. POTEM JE IZTEGNIL JEZIK IN JO POLAHKO OBLIZOVAL PO REJENIH KRAKIH. »HAM!« JE HLASTNIL HIP NATO IN JO ZGRABIL

ZA ZADNJE NOGE. O KAKO SE JE DRLA! AMPAK PACEK NI BIL MALO LAČEN IN JE PREDRZNICO PRI PRIČI POGOLTNIL. POTEM SE JE POSTAVIL NA ZADNJE NOGE IN POGLEDOVAL ŠE ZA OSTALIMI, KI SO SE PRESTRAŠENE POSKRILE MED TRAVO.

»KVAK, KVAK!« JIH JE OPONAŠAL Z VISOKIM GLASOM IN IZTEGOVAL VRAT.

»KVAK, KVAK!« SO GA ZMERJALE NAZAJ IZ MOČVARE.

ŽE SE JE HOTEL POGNATI ZA NJIMI, KO ZDAJCI ZAČUJE ZA SEBOJ ROŽLJANJE VERIGE... PACEK JE POGUMEN KUŽEK IN BI SE SAME VERIGE PRAV NIČ NE BAL — AMPAK KAJ, KO JE PA NA NJEJ TISTI ČRNI STRIC, KATEREMU JE PACEK MALO PREJE TAKO NAGAJAL! KAJ BO PA ZDAJ? UTEČI SE KAR NE BO DALO! PREMIŠLJUJE PACEK IN BULJI V ČRNEGA STRICA, KI SE POČASI PLAZI MED VISOKO TRAVO PROTI NJEMU.

»O, SAJ VAS VIDIM, STRIČEK! DOBER DAN!« MU PRAVI PACEK IN SE VES TRESE. POTEM HITRO POGLEDA KVIŠKU: »JOJ, POGLEJTE NO, STRIC!«

IN GA JE PREVARAL. KOMAJ JE STRIC POGLEDAL KVIŠKU, JO JE PACEK ŽE UCVRL — TAKO HITRO ŠE NIKOLI NI POBIRAL PODPLATOV.

»ALI SEM GA!« JE DEJAL SPOTOMA. PA GA ŠE NI! KO SE JE OZRL, JE BIL STRIC ŽE ZA NJIM. PRAV SPRETNOST JE DVIGAL SVOJE STARE UDE, GODEL JE IN GRDO GLEDAL. POZRL ME BO! JE POMISLIL PACEK IN SE HITRO SKRIL ZA BLIŽNJE DREVO. POTEM SE JE NENADOMA DOMISLIL ZVIJAČE.

»TUKAJ SEM, STRIC!« JE KAR POVEDAL. IN STA BILA PRECEJ SKUPAJ.

»SMRKAVEC!« JE STISNIL SKOZI ZOBE STRIC IN SKOČIL ZA NJIM. PACEK PA JE BEŽAL OKOLI DEBLA — FLEK — IN ŽE GA NI BILO. TAKO STA LETALA OKOLI DREVEŠA, DOKLER NI STRICA NENADOMA POTEGNILO NAZAJ...

»NA!« JE DEJAL IN ZAČUDEN POGLEDAL VERIGO, KI SE JE BILA OVILA OKOLI DEBLA.

»ALI STE TRUDNI, STRIC?« SE JE POŠALIL PRETKANI PACEK.

NIČ MU NI ODGOVORIL, LE KISLO SE JE DRŽAL IN VERIGO JE NATEGOVAL.

»PA ZBOGOM!« JE DEJAL PACEK, »ZELO ME VESELI, DA SEM VESEL!« IN JE HITRO ODHLAČAL DALJE.

(Dalje prihodnjič.)

KORUŽNI FRONTNIK SANDI ARNOŠT ADAMIČ

6.

Naslednje jutro je oživila doslej zapuščena skalnata soteska. Nekateri so si bili radi pretesne barake postlali kar zunaj in zdaj je ležalo vse križem razmetano, odeje, leseni kovčegi, odloženi suknjiči, pred barako pa je gorel ogenj in nad njim je visel okrogel, črn kotel, v katerem je vrela voda. Okrog ognja jih je nekaj sedelo in jedlo popotnico, kakih deset se jih je pa prestopalo s čemernimi obrazi, pogledi so jim skrivaj uhajali v kotel.

»Od vode ne bo nihče sit,« je rekel eden in zaklel. »Da bi le za prvo silo pripravili vsaj hrano za en dan. Pa prideš in ne veš, kam se obrni. Vode bi se najedli tudi doma.«

Večina je pritrjevala in temno gledala. Bilo jim je že žal, da so se prijavili na cesto. Kdo bo pa tukaj sploh delal cesto? Saj je povsod sama skala. Najbolj smešno pa je, da ne vidijo nikjer nobenega orodja, da ni od nikoder človeka, da bi jim povedal, kako si predstavlja takole gradnjo ceste brez hrane in orodja.

Za enkrat je treba počakati, da se vrnejo tisti, ki so odšli gledat okolico, za katero že zdaj nihče ne bi dal počenega groša, in po drva. Vrag vzemi vse kupaj. Doma je vseeno bolje.

Pokrajina res ni bila mikavna. Dolga dolina, po kateri so prispeli, se je na tem mestu končavala skoro tik pod strmo steno. Samo tam, kjer je izviral potoček, se je podaljševala v ozko tesen, po kateri je bilo treba zgraditi široko cesto dalje proti meji.

Trararara!

Nekje v skalah je zatrobil Diner. Kmalu je pricapljala k ognju ostala gruča. Nekateri so privlekli dračja in nekaj suhih štorov. Vedeli so povedati, da je na drugi strani hriba velik gozd z jagodami. Kake pol ure proč se iz drevja beli nekakšna vas. Niže doli pa so sami smrekovi gozdovi kakor zeleno morje.

To seveda ni dvignilo razpoloženja. Da so jih morali vtekniti prav v to skalovje! In brez zajtrka!

Izkazalo se je, da bo treba nekaj ukreniti. Določili so tri može, ki naj jih vodi Diner nazaj doli po dolini. Najdejo naj inženirja ali župana ter naj se skregajo, če drugače ne gre. Povedo naj, da počakajo še do drugega jutra, potem pa odidejo nazaj in naj si drugih norcev poiščejo.

Tole čakanje bi se bilo morda sprevrglo v opasno puntanje in kruljenje želodcev, če se ne bi pokazal Sandi.

Že zgodaj, še preden se je kdo zbudil iz svinčenega spanca, je vstal in šel gledat za ribami. Imel je srečo in jih je kar z roko izpod skal nalovil nad trideset, za vsakega eno. Preteknil jih je na dve brinjevi vejici in zmagoslavno prikoral med čemerneže, ki so ga sprejeli s pretiranim navdušenjem. Ročno so jih očistili in vrgli v kotel. Voda vendarle ni vrela zaman. Res da je niso solili, a lačnim želodcem so ribe kar teknile.

Sandi je bil medtem pospravil barako in tisti, ki se je vrnil vanjo, ni mogel prehvaliti Dinerja, ki je sprožil, da naj Sandija vzemo s seboj. Očiščena in pospravljena baraka se je zdela vabljivejša in nekateri so si že kar izbrali prostore, kjer hočejo ostati tudi poslej.

Šele za mraka, ko se je tabornikov spet pollaščala nejevolja, so zaslišali trompeto, a še daleč nekje za skalnato sotesko. Nekateri so odštorkljali po kamenju naproti. Kmalu je priškripal težek voz v spremstvu vriskajočih tabornikov. Pripeljal je živeža za ves teden, nekaj orodja in desak, da si bodo zgradili kuhinjo. Diner je zlezal nanj in kakor kak imenitnik podajal kos za kosom. Vsaki reči je vedel slavospev, le nad vrečo z moko se je zamislil. Pobožal jo je od vrha do tal in z obžalovanjem rekel, da se mu tale koruzna moka močno smili, ker bo morala toliko prestati, kajti do grla so je že siti.

»Fantje,« je vzdihnil, »meni se prav zdi, da smo spet v koruzni frontil«

»Saj bomo zaslužili, pa bo kaj boljšega v loncu,« so se oglasili.

»Dva dinarja pet in sedemdeset par na uro,« je povedal Diner, ki so mu bili naročili, naj se pogaja tudi glede mezde.

Vzdignilo se je nejevoljno mrmanje. Torej ni dosegel še nič?!

»Jutri pride inženir in videli bomo, kaj si bo dal dopovedati. Za danes, fantje, pa kar spat! Ta dan še ne šteje. Zaslužili boste šele, ko bodo zapele pike,« je pokazal v tessen, »po tejle cesti.«

Čakalo ga je pa še prijetno presenečenje. Sandi mu je prinesel kuhano ribo.

»Ti si pravi fant,« ga je pohvalil in mu napravil prostor na ležišču poleg sebe. . .

Danilo se je. Iz barake se je slišalo smrčanje. Potok je glasno šumel. Nekje v soteski nad potokom je v brinju žvižgal kos. Obetal se je vroč dan.

V jutrnjo tišino je zaškripalo kamenje. Po dolini sta vlekla dva nizka konja visoko natovorjen voz, na katerem je sedel inženir ter se zaspano razgovarjal s svojima predelavcema, ki so jima bingljale noge čez zadnjo stranico voza.

»Če se bodo puntali, jih bom poslal na njihove stroške domov. Boga naj zahvalijo, da so prišli do dela in zaslužka,« je zaspano odmahnil z roko in se naslonil nanjo, da bi še malo podremal.

Ko so se pripeljali do taborišča, so jih na poti pričakovali taborniki, še vsi zaspani. Zbudil jih je bil Sandi, ki je prvi zaslišal škripajoči voz. Diner je bil seveda že obrit in polikan, zakaj imel je govoriti odločilno besedo glede mezde. Brez obotavljanja in lepotičenja je sprožil

besedo, medtem ko so se zgrnili okoli njega, radovedni, kako bo poteklo.

»Zvišajte, če ne, gremo na vlak.«

Inženir je temno pogledal po gručih in vsi so takoj ugenili, da z njim ne bo dobro zobati. Bil je še mlad, a odločnega, gladkega obraza, v katerega se je zarežala nejevoljna guba.

»Ne bodite nespametni,« je dejal tiho. »Hujskarij ne bom trpel! Toliko in toliko je denarja za cesto, s tem moramo računati. Če se boste izkazali, bom skušal doseči pribojšek.«

Videlo se je vsem, da uvidijo verjetnost njegovih besed, a Diner se je poslužil moči, ki so mu jo bili dali. Vzdignil je obe roki in zavpil:

»Tri dinarje na uro, ali pa, fantje, kar pospravite in gremo!«

Med taborniki je bilo tretjina starejših, celó družinski očetje vmes. Leti so molčali. Mlajši pa, ki so se bili s pohajkovanjem že polenili, so vzdignili hrup in vpili, da gredo in gredo, če ne dobe treh dinarijev.

Dinerjeva trompeta je treskala med tabornike, trobila generalni marš k jadrnemu umiku. Le peščica preudarnih se je tiho umeknila k baraki in nemo gledala priprave za odhod.

V pičlih desetih minutah so že stali na cesti. Spredaj Diner s trompeto, mahajoč z dolgimi rokami, navdušujoč in preklinjajoč, kakor je knapovska navada. »Fantje, samo podati se ne. Še prosili nas bodo. Držimo skupaj in zmaga bo naša! Tiste pa, ki ostanejo, naj vza-
me vrug! Naprej!«

Sandi je porabil ta zadnji trenotek, da je stekel k njemu. Ves obupan se mu je obesil za roko, da je pobesil trompeta in se začuden sklonil k preplašenemu dečku.

»Ne zameri, Diner, ampak jaz moram ostati. Doma sem nekaj takega napravil, da se ne upam vrniti. Žal mi bo za teboj. Nisi hud?« Gledal je izpod čela in mežikal, ker so se pripravljale solze.

Diner se je široko zarežal, da se mu je posvetila napeta koža, pogledal med svoje in ga močno udaril po rami:

»Tegale posilnega pa pustimo starim mevžam. Ah, saj ga je škoda. Z nami jo ureži. . . A tako. Pa ostani, mevžica med mevžami.« Ko pa je opazil, da je užalil dečka, ga je potrepiljal. »Nu, nu, saj nisem hud nate.«

»Očetu in nobenemu ne smeš povedati, kje sem,« je hlastnil Sandi v skrbeh.

Namesto odgovora je Diner zatrobil.

»Alo, fantje! Četa v četverostop! Marš!« Zatrobil je in se postavil na čelo.

Trarara-rararara! Odšli so po so-teski. Za njimi se je vlekla prašna meglica.

Sandi je ostal sam na cesti, zato ga je inženir takoj opazil.

»Si tudi ti v seznamu?« je strogo vprašal.

»Rad bi delal,« se je izognil odgovoru.

»Kako se pišeš?«

»Ivan Žohar.« Sandiju se je zavrtelo. V skrajni sili se je spomnil na ta izhod in imenoval odišlega brezposelnega.

Inženir je iskal v seznamu, njegova spremljevalca sta mu gledala čez rame. Sandi se je zdaj tresel, da ga ne bi izdali ostali, ki so jih medtem obkročili. A njihovi pogledi in migljaji so ga bodrili. Nihče te ne bo izdal, je bilo čitati v njihovem muzanju. Cela stvar je vendar zadosti zabavna.

Neskončni dolgi so bili trenotki, preden je inženir našel »njegovo« ime. Potem ga je pogledal od nog do glave in se začudil:

»Sedemnajst let bi ti nikdar ne prisodil.«

»Pri nas so vsi bolj slabotni,« je pripomnil eden iz kroga.

»Zakaj?« se je začudil inženir.

»Tako, ob sami koruzi živi mladi in stari svet.«

Sandi se je hvaležno nasmehnil besedniku. To je bil Debeljak, oče dveh otrok.

»Dobro, dobro. Tu bo treba delati. Pišem se Kralj, to sta pa prva delavca Mauer in Boltar, ki ju boste ubogali. Danes se ne moremo lotiti obsežnejšega dela. Počakali bomo na drugo partijo delavcev, medtem si boste zgradili ognjišče. Na vozu je vse potrebno.«

Čez nekaj dni je prišel drugi oddelek, ki je našel že vse urejeno v skalni soteski. Medtem je zrastle nova, bolj obširna baraka s slamnatimi ležišči. V mali, zajčjemu hlevcu podobni baraki je stalo ognjišče iz kamna. Urejen je bil dovoz hrane, vsak je vedel, kje se dobi to in ono. K zdravniku je bilo uro hoda. Ne malo potov je moral napraviti Sandi, deloma iz hvaležnosti, ker so se zavzeli zanj, deloma ker si je moral utrditi svoj položaj v taboru.

Za enkrat so ga določili v kuhinjo, z isto plačo kakor oni na cesti.

Prvi teden je živel v večnem strahu pred prihajajočimi. Če bi prišli njegovi bratje, bi ga gotovo izdali. Vsak dan je prispel manjši oddelek, a vedno iz drugega kraja, in slednjič je bila dosežena določena številka sto delavcev. Zahribčane so bili odposlali na druge odseke. Sandi se je oddehnil. Šele zdaj je našel pravo veselje nad prisluženimi prvimi dinarji. Tretjino je odrinil za hrano, ostanek pa je dal shraniti inženirju Kralju. Za Itko, ki ji bo kupil sama nebesa, tako je računal.

V taborišču ni užival posebne pozornosti. Saj je kmalu od sonca porjavel, ker je moral napraviti vsak dan z dvokolesnim vozičkom dolgo pot v sosednjo vas po mleko, krompir, meso in kruh — glavni živež tabornikov. Vse to je poleg dela v kuhinji sami vršil v splošno zadovoljstvo. Lupil je krompir, donášal vodo iz potoka, pomival kotle s peskom z bližnjega brega in opravljal nešteto postrežb pri tabornikih, da mu niso zavidali lažjega dela, ki ga je opravljal pod strogim vodstvom kuharja Belinca, že plešastega bivšega cestarja.

Življenje v taboru je potekalo dokaj vsakdanje. Zgodaj zjutraj na noge, zajutrek, delo v neverjetno trdih skalah, ki so jih med opoldanskim odmorom razstreljavali, kosilo. Popoldne delo na cesti, ki se ji je že videla smer in širina. Izdatna večerja. Po večerji so šli starejši kmalu spat. Mlajši so se zabavali s harmonikami, pripovedovanjem iz svojega življenja, neka-

teri so jo pa včasih urezali v bližnjo vas v gostilno in na ples.

Pošto je prinesel vsako nedeljo pismoša. Takrat je bil praznik za vse. Sandi se je tega dogodka bal, ker je pričakoval, da mu javi kaj neprijetnega. Tak dan se je ogibal Zahribčanov, gledal jih je le od daleč in razbiral z njihovih obrazov. Če se mu je kdo približal, je že trdel od strahu, da mu ima kaj povedati. Ko sta pa minila že dva meseca, se je malo pomiril, saj ga doma menda ne pogrešajo in razen Hajnka najbrž nihče ne ve, kje se nahaja. Temu je bil pisal dopisnico, a brez podpisa. Hajnko je lahko ugenil. Pa tudi ta se ni oglasil. Prav. Saj so ga zdaj celo njegovi rojaki klicali za Žoharja in so sčasoma pozabili, da je vtihotapljenec.

Tako so minevali meseci in prišla je že jesen, ko se je zgodilo to, česar se je najbolj bal. In še več...

Nekega dne, Sandi je baš pomikal veliki kotel, je priromala po cesti sem četvorica s kovčegi. Sandi se je novih ljudi zmerom zbal in tudi zdaj se je stisnil za steno in skozi špranjo med deskami oprezoval, kdo da so. Čim bolj pa so se bližali, zvedavo ogledujoč naselbino, tem bolj se mu je eden zdel znan. Strah ga je stisnil za grlo, ko je prepoznal — Korota. Njegov najhujši sovražnik! Zagnal je cunjno v kot in ubežal skozi zadnja vrata v hrib. Belinc je sicer kričal za njim, potem pa je odmajal z glavo: takega ga še ni bil videl.

Oni štirje so se javili pri kuharju, ker so bili vsi ostali, med njimi Mauer in Boltar, na cesti. Pokazali so svoje listine, da jih je vpisal v

seznam. Potem jim je pokazal ležišča, češ da naj si odpočijejo.

Koro si ni dal miru, hotel je videti vse podrobnosti tabora. Prebrskal je ležišča in ko je našel ugoden kot, je odrinil odeje in si udobno postlal na tujem ležišču. Prižgal je cigareto in puhal oblake pod strop. Lagodno je pretegnil močne ude in kmalu zadremal.

Naslednji dnevi so postali Sandiju pravo peklo. Vedno je moral oprezovati za Korom, da se mu je pravi čas skril. To sicer ni bilo posebno težko, ker ta niti od daleč ni slutil Sandijeve bližine, a bližala se je sobota in z njo običajno čitanje imen vseh tabornikov. Inženir Kralj je prišel z listo, da je vpisal vse spremembe in jih primerjal s svojimi zapiski. Potem seveda ne bo mogoče skrivati prave barve.

»Žohar Ivan!« je poklical inženir v krog okoli sebe. Sandi je odgovoril neobičajno tiho s: tukaj. Prav to pa je povzročilo, da se je Koro ozrl in spoznal Sandija.

Po večerji je z rokami v žepu in smehljamem, ki je razodeval zlobno premoč, stopil v kuhinjo, kjer je Sandi brisal posodo.

»Na zdravje, Sandi,« ga je poklical s pravim imenom, nalašč in močno poudaril besedo Sandi. »Kdo bi si mislil, da se tukaj najdeva.« Potem pa je brez povabila prisedel na tnalno in mu pomežiknil. »Ne godi se ti preslabo, kakor vidim.« Zagonetno se je smehljal in pogledal na Belinca, ki ni rad trpel drugih ljudi v kuhinji. »Ne zameri,« je zatakal kuharja, »samo nekaj besed bi rad spregovoril s svojim prijateljem.«

Sandi, ki je občutil vso ost besede prijatelj, mu je obrnil hrbet. Kaj mu pa more? Še jutri bo Kralju po-

velik, kakor bi štel že dvajset let. Ono malenkost z igrišča pa je gotovo že pozabil.

vedal, da ga je in zakaj ga je prevaril z imenom. Zdaj ko ga pozna, mu pač ne bo prizadeval neprijetnosti.

Koro ni bil neumen, da ne bi v njegovi kretnji spoznal prave namere. Tako lahko se mi pa ne boš izmuznil, si je mislil, in se začel prijazno razgovarjati.

»Veš,« je rekel nedolžno, »doma jim je kar malo dolgčas po tebi. Nihče ne ve, kam si se vteknil. Pa bi te tako radi videli.«

Sandi ni verjel svojim ušesom. Ves zadrževani gnjev se je razblinil v nič in že mu je hotel z nenadno kretnjo podati roko, vesel, da bi se tako gladko izteklo. Najbrž, tako si je mislil, se je Koro izmodril. Saj je zrasel ko konoplja, močan je in

»Res?« je razburjeno vprašal in hitel brisati umazane roke, da bi jih podal v pozdrav.

»Hm, hm,« se je obotavlja je oklenila Korova roka Sandijevih še vlažnih prstov. Počasi, kakor z obžalovanjem, da ga napačno razume, je nadaljeval. »To ni tako. Iščejo te seveda orožniki.«

»Orožniki?!«

»S tistimi tvojimi šohtarji ste hodili v tuji krompir, razdirali čebelne panje in kradli med. Ne vem, kdo te je naznanil. In po tolikem času.«

»Jaz nič ne vem o tem,« se je razburil Sandi, pomirjen od čiste vesti.

»Verjamem, verjamem, a nič manj ni res, saj so mene spraševali, da je prišla ovadba nate. Ker si tako naglo zginil, si s tem sum le po-

trdil. Tudi za to te čaka kazen. Ti paragrafov še ne poznaš ne.«

»Strašiš me. Vsega tega ne verjamem,« je na videz dvomil, a v duši je rastel prebujeni strah. Izdale so ga zbegane oči. Zdaj ga je prešinila še druga, dosti bolestnejša misel. Boječe je vprašal, kako je na njegovem domu, kaj da pravi oče k temu.

»Tvoj oče,« je odgovoril Koro s poudarkom in oči so mu za trenotek zagorele, »tvoj oče kar besni.«

»Ali so ga odpustili iz službe?« je skrbljivo vprašal, ne vedoč, da je dal s tem bistroumnemu sovražniku, saj to je bil Koro še bolj ko kdaj prej, nevarno orožje v roke.

»Seveda,« je ta bleknil na dobro srečo. Ko pa je videl, da je Sandi prebledel, mu je brž zadal še drugi udarec. »Ne bi ti svetoval, da se prikažeš predenj.«

Zunaj se je medtem še bolj pohlačilo, skozi špranje je dihal jesenski veter. Iz kovačnice za kuhinjo so odmevali jekleni udarci. Sandi je sklonil glavo in bi od hudega najraje umrl. A kmalu se je spet našel. Saj je prav radi tega odšel od doma. Tu je zdaj skrit, na varnem. Bo ostal tako pač še nadalje, čeprav mu je hudo, da se ne da povedati.

Koro pa je imel druge misli. Zdaj, ko ga je videl uklonjenega, si je mislil, da je železo že dosti vroče, in je prešel v nenadni napad s tisto brezobzirnostjo, kakor je napadal vse, kar mu je prišlo na pot.

»Dobro, saj takole pod tujim imenom si dobro skrit,« je rekel zasmehljivo in se naslonil na steno ter stegnil noge od seboe. »Če bi se

pa kdo našel, da bi te izdal? Kaj potem . . . Ne odgovoriš? Ti bom pa jaz povedal. Prijeli bi te in izgnali v domačo občino. Tam bi pa zaplesal nekakšno polko, od katere bi ti vrelo v glavi.«

»Tega ne bo nihče napravil,« se je strahoma branil Sandi.

»To bom napravil jaz, tisti Koro, ki ti je še nekaj dolžan.«

»Kar daj!« je kriknil Sandi in stisnil pesti. »Potem te . . .« Stopil je korak nazaj in se pripravil za napad, vse mu je zaplesalo pred očmi.

»Ne tako,« je mirno povzel Koro in vstal. »Nikar ne misli, da sem res tak. Ne bom te izdal, ne, samo . . .«

»Samo?« Sandi se je zdramil in se oprijel rešilne bilke. »Kar povej.«

»Vidiš, kako si neumen,« je govoril Koro ter ga udaril po ramah. »Tu v taboru se imaš dobro. V kuhinji ni nobene sile. Naješ se zmerom in ni ti treba vihteti krampa na cesti. Zmeniva se in zamenjajva. Ti na cesto, jaz v kuhinjo. K inženirju pojdi in reci, da zamenjaš, če dobim tvoje mesto jaz. Saj bom potem skrbel zate, prihranil ti bom najlepši kos mesa. Nu, ali nisem usmiljen?«

»Dobro,« je mrzlo rekel Sandi in ga trdno pogledal. »Kaj pa, če inženir ne ugodiš?«

»Za to boš pa že ti poskrbel. Reci, kar hočeš. Da sva prijatelj, zmisli se, saj nisi neumen.«

»In boš molčal?«

»Kakor čik,« je potrdil Koro po knapovsko.

»Naj bo, verujem ti. Zapomni si pa, da ti naj pomaga sveta Devica, če me izdaš po vsem tem. Nikoli se mi ne boš zadosti skrtil, da bi te ne

našel. In če te ne bom jaz, te bo kaznovala pravica. Nesramnež si bil od nekdaj, da si pa tak, si ne bi nikoli mislil. Fej te bodi! . . . »

»Kako se pa razburjaš! Ali nisem dober človek?« je Koro zmagoslavno razprostrl roke v objem. Sandi pa se je studoma obrnil od njega . . .

Inženir Kralj se je zelo čudil Sandijevi prošnji. Ker pa ta ni odnehal, je zmignil z rameni in mu ugodil. Na koncu ga je pa le vprašal, zakaj da se odpoveduje dobremu mestu. Sandi je pogledal v strop in rekel,

da je Koru še iz prejšnjih časov nekaj dolžan.

Sandi je torej zamenjal kuhalnico in svoj voziček, s katerim je hodil nakupovat, s krampom in lopato; kuhinjo s cesto. Koru je čisto na kratko sporočil, da naj nastopi mesto v kuhinji.

Kuhar Belinc se je srdito namrgodil, ko je zagledal oblastnega Kora pri piskrih. Takoj mu je bil zoper. Rekel pa ni nič, ker se je fant potrudil, da mu ugodí v vsem in si pridobi njegovo naklonjenost . . .

(Dalje prihodnjič)

Kako rastlinam srce bije

Indski učenjak J. Chunder Bose, ki je proučeval samo rastlinstvo, je dočkal, da ima sleherna rastlina srce, utripajoče kakor pri človeku ali živali. Pri svojih poskusih je rabil električno iglo: drobno žico od platine, po kateri teče slabotna električna struja in ki je spojena s prav občutljivim galvanometrom. Kadarkoli deluje na to žico kakšen si bodi pritisk, nastane sprememba v toku; to pa galvanometer takoj zaželeži.

Ako zabodeš platinsko žico rastlini v steblo, zapaziš na galvanometru pravilno nihanje, ki se ujema z utripanjem rastlinskega srca.

Če je rastlina dolgo v temi alj brez

vode, utripanje njeneža srca čedalje boli nojema in se po predolgem poskusu nazadnje celo ustavi. Nasprotno na se utripanje poživí in pospeši, kadar v bližini rastline zasveti močna luč ali električna iskra. Vse to kaže, da utegnejo biti rastline dovzetne za krepko »razburjenje«.

Kakor pri človeku srce privlači ter odbija kri in jo požania po vsem telesu, tako so utrivi rastlinskega srca krčivte določenih celic, ki povzročajo, da se sok dviga iz korenin proti listom in cvetom.

Rastlinam bi bilo treba skoro le še govorice, pa bi postale popolna živa bitja. A. D.

Zvončkarji se uče stenografije

Velika noč se bliža. Zopet bodo počitnice, torej časa dovolj, da ponovite, kar smo se dozdaj naučili stenografirati v »Zvončku«. Dober stenograf bo le tisti, ki mnogo piše in ponavlja, ker le na ta način ostane v glavi, kar smo se učili, sicer se rado marsikaj pozabi.

Da si utrdite dosedanja pravila, pišite naslednji narek:

Vaja. Ime mi je Ada. Sem Slovan. Srb je Slovan. Ne da bi vedel kaj bi, sem delal nalogo. Pa pridem domov in padem. Ali ni menjal denarja? Perje je bilo lepo belo. Ker imam mnogo dela, ne morem od

doma. Ali se njegov ded danes ne pelje? Nas ni bilo doma. Ima lep bas. Rad se dere. Koliko vas je bilo doma? Kje sva bila danes, kam sva se peljala? Koliko denarja je treba? Ali se nisi jokal? Ne begaj nas. Jagode so lepe in debele. Danes nisem potrebna pri vas. Jokajo se.

Ko ste, dragi Zvončkarji, to spisali, primerjajte svoj stenogram s temle, ki je v »Zvončku«. Potem pa, če ste pravilno stenografirali, večkrat prečitajte stenogram.

Zdaj pazljivo prečitajte stenogram B, prepišite ga v navadno pisavo in pošljite prepis uredništvu »Zvončka«.

G-111-26-1/6

all clear 26-11-11

the 11-2-11

W-11-11-6

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

the 11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11

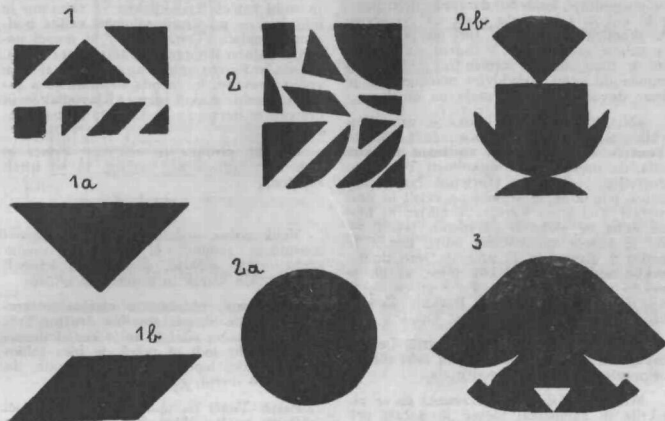

Sestavljalne naloge

Prerišite ali prekopirajte s prozornim ali modrim kopirnim papirjem na trd karton posamezne sestavne dele slike 1 in slike 2 in jih izrežite. Skušajte sestaviti iz sedem sestavnih delov slike 1 lika 1a in 1b

in iz enajst delov slike 2 lika 2a in 2; iz obeh skupaj pa lik 3. Rešitev teh nalog ni preveč lahka, toda s potrpljenjem se vse doseže

(Rešitev vseh teh nalog bomo priobčili v prihodnji številki »Zvončeka«).

Iz mladih peres

Prispevki »Zvončkarjev«

Ivan Podobnikar

PASTIRJA TONČKA VELIKA NOČ

Tisto leto je bil Vazarjev dvanajstletni Tonči za pastirja pri Kocjanovih, ki so bajé sila bogati. Godilo se mu ni baš slabo; mati Špela ga je celo zagovarjala, kadar ga je strogi in natančni gospodar Matevž po nepotrebnem grajal.

Tisto leto se je vesela pomlad zgodaj vrnila. Nadležna snežna odeja je bila že skoro popolnoma izginila; sonce se je široko smejalo s čistega neba. Na prosojnih krajih so zazvonili prvi zvončki in lisasti podleski so naznanjali, da prihaja pomlad. Lastavice so se v gručah vračale iz toplih

južnih krajev, obletavale v velikih lokih zlate križe visokih cerkvá in si iskale primernege, varnega zavetja in prostora za topla gnezda. Ljubke ptičice so neumorno pele od zgodnje jutrnje ure, dokler ni padla temna tenčica na zeleneče dobrave in pomlajene livade.

Pozimi je Tonči večidel postopal, zdaj pa je moral prijeti za pastirsko palico in odgnati številno čredo na pašnik. Da bi ga videli, s kakšnim ognjem in zanosom v živo plamečeih očeh je med zvončkljanjem zvoncev in lajanjem psa Kastorja samozavestno stopal za čredo. Spotoma si je Tonči trgá dehteče cvetice in jih pripenjal na klobuk, ki mu je silil prek kodrastih kostanjevih las na belo čelo. Najmanjšo ovčico — Belko je vzel v naročje, zakaj smilila se mu je živalca, ki še ni mogla dohajati póta vajenih tovarišic. Kastor pa je tekal zdaj spredaj, zdaj se je za trenotek ustavil in zateglo zalajal, nato pa je zopet tekel kraj Tončka, ki si je krajšal pot z

žvižganjem, ki se je počasi izgubljal preko zelenih gozdov — v sivo daljino.

Bilo je dva dni pred Velikonočno nedeljo. Kocjanovi otroci so se pogovarjali samo o poticah, o dišečih pomarančah in prelepo barvanih — piruih. — Joža, najstarejši med njimi, s katerim sta si bila s Tončkom vedno v laséh, je skrivaj pobiral jajca na toplih gnezdih in jih skrival v majhen košek, v dišečo mrvo na svislih, kjer je spal pastir Tonči. Košek se je iz dneva v dan polnil, in na vprašanja čudeče se gospodinje, kako to, da vprav pred prazniki kokoši takó malo nesó, so vsi otroci le skomignili z rameni: Joži pa je nevedé in nehoté zardelo lice; v zadregi se je sklonil k tlom, pobral kamen in oddirjal za rumenopikastim sosedovim mačkom, ki je brez dovoljenja prišel malo na obisk.

»Nič, nekdo pobira jajca,« je premišljevala gospodinja Špela. »Kaj, če bi bil to Tonči?« — Po daljšem ugibanju je sklenila, da pretakne do potankosti Tončkovo posteljo. — Rečeno, storjeno! Na Veliki petek popoldne je stopila na svisli in premetala Tončkovo ležišče. A nikjer ni bilo ne duha ne sluha o ukradenih jajcih! — Že je hotela vznevoljena oditi, kar ji je padlo v glavo, da je prejšnje leto dobila nekoč pod senom cel kup jajec, ki jih je nekdo skrivil v pehar. — Po kratkem iskanju si ji je res posrečilo iztakniti skrivališče, kjer je imel Joža skrit košek.

»Torej tak je Tonči! Tat, tatič! Le počakaj me, jaz ti pokažem, sam sebi piruhe pripravljati,« je jezna godrnjala.

Mračilo se je že. Prve zvezde so se zaiskrile in zamišljeni mesec je počasi priveslal izza oblakov. Kocjanov pastir Tonči je pravkar prignal napašeno čredo domov.

»Večerjat pojdi, jih bom že jaz nagnal v stajo,« mu je dejal hlapec Staša. — Útrujen in lačen, je Tonči brez besede ubogal. Palico je skrbno spravlil za strešni tram in vstopil z običajnim pozdravom v kuhinjo.

»Dober večer,« je rezko siknila gospodinja in takoj obsula nič hudega slutečega Tončka s kopicó psovk. Zaman se je Tonči izgovarjal, da o zadevi z jajci nič ne ve; zaman je dokazoval razsrjeni gospodnji svojo nedolžnost. Kričala je na vse grlo, zgrabila slednjíc sajaste burklje in napolnila lačnega Tončka iz kuhinje v gluho noč. Ta je naglas zajokal in se zatekel v bližnji gozd. Tu je sedel na mehki mah pod zeleno smreko in — sam ni vedel kdaj — mirno zaspal.

Ko se je drugo jutro zbudil, je zagledal kraj sebe drobnega zajčka, prav takšnega, kakor je bil tisti, ki ga je pred nedavnim otel izpod zob hudega Kastorja. Veselo je priskakljal k Tončku, ga pogladil z mehki mi tačicami po objokanih licih in ga nagovoril:

»Me še kaj poznaš? Se še spominjaš, da si me otel gotove smrti? — No, in za to dobroto se ti moram izkazati hvaležnega! Pojdi z mano!

Šla sta. Da bi videli, kako zabavno je skakljal prijazen dolgooušek poleg objokanega Tončka!

Ko sta dospela do neke visoke smreke, je zajček dvakrat udaril z ного ob tla. Pri majhni votlini se je prikazala zajčkova mamica in jima odprla. Začudenega Tončka je vodil zajček Rjavodlakec — tako mu je bilo ime — po širnih sobanah velike podzemске palače. Tonči se kar ni mogel načuditi bajnim lepotam in čudovitemu sijaju. Ko sta si že vse ogledala, ga je peljal v še večjo dvorano, ki je bila napolnjena s samimi piruih. Kakih deset Rjavodlakečevih bratcev je barvalo z vsakovrstnimi barvami jajca.

»Piruih, piruih,« je vzkliknil Tonči in strmel v zadovoljne zajčke, ki so hiteli z delom...

Velikonočna nedelja... Srebrni glasovi prazničnih zvonov, ki oznanjajo vsemu svetu veselo alelujo, so nalahno valovili preko vitkih smrek in zelenega gozda.

V dvorani, obloženi z zlatom in srebrom, je bila zbrana številna družina brhkih zajčkov. Na mizi, ki se je kar šibila samih izbranih jedi in pijač, je bilo toliko piruhov, takó lepó in pestro barvanih, da bi jih bilo dovolj za ves svet...

Pastir Tonči pa je tudi po Veliki noči ostal pri zajčku Rjavodlaku, kjer se mu prav dobro godi. V čarobni podzemni dvorani čaka na Vas, otroci, da ga obiščete! Prazni gotovo ne boste šli nazaj, zakaj vsakdo, ki je priden in pošten, bo zato prej ali slej nagrajen!

VELIKONOČNA

Mamica mi naložila

poln košek je dobrot,

k blagoslovu jih ponese,

ej, to bo vesela pot!

Zlato sonce v mlada polja

siplje svoj pomladni kras,

kdo bo danes še srečnejši

kakor jaz?

Pika

Zastavice za brihtne glavice

1.

ŠTEVILNICA

1	2	3	4	5
6	7	8	9	8
3	8	10	8	11
12	13	14	7	15
11	6	8	13	16
2	7	8	9	17
14	1	2	10	5

10	8	16	15	18	5	16	2	19
10	15	4	3	8	10	8	11	15

Ključ:

- 1 - 2 - 18 - 16 - 2 - 18 - 13 - 15 oblastvo;
 9 - 8 - 10 - 8 - 3 - 11 - 5 - 13 - 5 kraj
 v Selški dolini;
 17 - 8 - 4 - 14 - 2 posoda;
 6 - 8 - 12 - 11 - 7 - 15 sad;
 19 - 5 - 14 - 2 - 18 - 10 - 15 - 17 moško
 ime.

(V kvadrate vstavi črke, ki jih dobiš po ključu! — Poedini oddelki vsebujejo začetne besede treh znanih pesmi.)

2.

ENACBA

$$(x - s) + (y - m) + (z - r) = u.$$

- x = ptica; y = reka; z = vladar;
 u = vrh v Karavankah. *solica*

3.

VOŠILO

po...st, mi...l, že...d, če...lj, s...ka,
 tri...tnik, pa...ga, ko...a

(Pike zamenjaj s črkami, tako da dobiš osem samostalnikov. Iz vstavljenih črk sestavi voščilo!) *veliko noč!*

4.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov *ba, ca, ca, cij, čj, god, hij, jg, ga, pik, po, rad, raj, pi, pr* sestavi pet besed z naslednjimi pomeni: 1. dogovor, 2. moško ime, 3. rajska ptica, 4. uslužbenec, 5. nagliha. Prve in tretje črke dadó dvojice velikonočnih dobrot. *pruho, zupat*

5.

POSETNICA

GRETA JANINI

V kateri prekmorski državi biva ta gospodična?

6.

KVADRAT

	1	2	3	4
1	A	A	A	A
2	A	A	M	M
3	N	N	R	R
4	R	R	U	U

Vodoravno in navpično:

1. reka v Aziji, *Amur*
 2/ žensko ime, *Mina*
 3/ kem. prvina, *uran*
 4/ poškodba, *razu*

7.

ZAGONETNA BELEZKA

Dijak Mihec si je v svoj zvezek zapisal naslednjo beležko:

Tauben sind Tiere. Im J

$$(10 + 2 + 6 + 5 + 7) + (17 + 13 + 9 + 8) + \dots$$

Zvezek je dobil v roke Mihčev sošolec Tonček. Ko je nekaj časa ugibal, kaj pomenijo tovariševi zaznamki, mu je nenadoma šnila v glavo misel, da je navidezno prekinjeni nemški zapisek v zvezi z dozdevnim seštevanjem. In res, s pomočjo računskega odlomka je Tonček razvozlat precejšen del Mihčeve nemščine. Ostalo pa se mu je rešilo kar samo po sebi. Mihčeva nemška beležka se je namreč prelevila v — slovenski pregovor.

RESITEV UGANK IZ MARČEVE ŠTEVILKE

- Jadrano: Čuvajmo naše morje!
- Mreža: Gorje mu, ki v nesreči biva sam, a srečen ni, kdor srečo uživa sam. (Ključ: Simon Gregorčič, Dravograd, burka, jež.)
- Pregovor: Nova metla dobro mete.
- Zložilnica: 1. zemlja, 2. vilice, 3. očavec, 4. naduha, 5. čriček, 6. Ernest, 7. klavir. Prve črke: Zvonček, tretje črke: mladina. Vse uganke so pravilno rešili: Mitja Grašič iz Litije; Drago Vidmar iz Kapel, p. Dobova; Zorica Ahačič iz Novega mesta; Dušica Škerlj in Ljuba Založnik iz Maribora; Miloš Babič, Vlasta Bergantova, Srečko Seme in gospod A. D. iz Ljubljane; Božica Roševa iz Rimskih toplic; Ivan in Marjan Svolsjakova iz Doba; Marija in Marta Hrašovčevi iz Šmarja pri Jelšah; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Anatol Fabiančič iz Birčne vasi na Dol.; Borut Baša iz Celja.

VELIKONOČNE NAGRADE!

Izmed ugankarjev, ki bodo poslali pravilno rešitev vseh gornjih zastavic, bo žreb petim izbral po eno lepo povestno knjigo.

Vsem Zvončkarjem mnogo prirohov in potic in sončno Veliko noč!

V New Yorku je umrl 13. marca profesor za elektromehaniko na univerzi Columbiji Jugoslovčan Mihajlo Pupin. S Pupinom je legel v grob eden največjih sinov našega naroda. Njegovemu geniju se ne klanjamo samo mi, temveč tudi vsa stomilionska Amerika in ves ostali svet, ki mu

je Pupin ustvaril s svojim delom vrednote neminljive vrednosti. Pupin se je rodil dne 4. oktobra l. 1858. v vasi Idvoru v Banatu. Po ne baš rožnati mladosti, katero tako lepo opisuje v svoji knjigi »Od pastirja do izumitelja«, ki jo je izdala Vodnikova družba, se je povzpel do univerzitetnega profesorja na eni največjih univerz v Ameriki. Tu je predaval elektrotehniko in pričel znanstveno delovati. Najvišje priznanje, ki ga je bil deležen za svoje velike znanstvene razprave in izume, pa je bilo njegovo imenovanje za predsednika univerzitetnega kluba v New Yorku, eno najčastnejših mest, ki si ga more priboriti znanstvenik v Zedinjenih državah in do katerega se pred Pupinom še ni povzpel noben izven Amerike rojeni učenjak. Ko je po prelomu l. 1918. grožilo naši državi, da bi bili od nje otrgani najlepši in najrodovitnejši kosi zemlje in pripadli Rumuniji in Italiji, je dosegel Pupin pri svojem prijatelju Wilsonu, takratnem predsedniku Zedinjenih držav, da je bil preklican londonski pakt od strani Amerike. Rešil nam je na ta način Dalmacijo, Bled, velike dele Banata in Medjimur-

ja. Za to plemenito delo mu Jugoslovani ne bomo nikoli mogli postaviti dovolj častnega spomenika. Nam bo ostal Mihajlo Pupin v večnem spominu ne samo kot učenjak, temveč tudi kot eden velikih tvorcev naše Jugoslavije.

Dne 24. marca smo praznovali stoletnico rojstva slovenskega pesnika, pisatelja in slovitega učenjaka Jožefa Štefana, našega koroskega rojaka. Jožef Štefan se je rodil 24. marca l. 1835. pri Št. Petru v Celovcu kot sin preprostitih slovenskih staršev. Ze kot dijak je literarno deloval in so njegove pesmi priobčevali vsi tedanji slovenski časopisi. Po končanih študijah matematike in fizike na dunajski univerzi je dobil istotam mesto profesorja, pustil slovstveno delo ter se posvetil znanstvenemu raziskavanju. Štefanove spise iz fizike in drugih prirodnih ved odlikuje lep, čisto slovenski slog, brez tujk in nejasnosti. Velikega učenjaka bomo ohranili v trajnem spominu.

V Berlinu je bila pred kratkim otvorjena velika avtomobilska razstava, na kateri je vzbudil veliko zanimanje nov ljudski avto, ki je tako poceni, da si ga bodo lahko omislili tudi srednji sloji. Stane namreč nič več kolikor običajno motorno kolo.

Veliko avtomobilsko cesto bodo v kratkem pričeli graditi Italijani od Tunisa skozi vso severno Afriko do Egipta.

Anglija ima brez Irske okroglo 40 milijonov prebivalcev, vsak peti Anglež pa ima bicikelj, torej ima osem milijonov Angležev kolesa.

Moderni stroji so silno dvignili tekstilno industrijo na Japonskem. Leta 1922. je napravil en ktalec pri 11 urnem delu 1700 metrov blaga, danes, ko dela 8 ur in pol, pa 5000 metrov.

Belgijska poštna uprava je 10. t. m. spravila v promet znamko s slikami dveh belgijskih kraljevih princev s princeso Marijo José v sredini. Cisti dobiček, ki ga bo vrгла ta znamka, je namenjen dobrotvornim ustanovam belgijske države.

